

Blog 175 De Belofte van het oude nieuwe Normaal

Een meer dan goede vriend verraste mij op de dag voor kerst met een appje: “*Hét bewijs in het gele vaccinatieboekje.*” Ik wist dat hij die middag zijn boosterprik zou halen maar wat was dat gele vaccinatieboekje? Wat had ik gemist? Ik zocht en vond snel een antwoord: dat gele vaccinatieboekje – zo zegt onze [rijksoverheid](#) op een nogal verwarrende site – “is geen officieel vaccinatiebewijs”.¹ Gerustgesteld kon ik weer aan andere dingen denken en het was niet verrassend dat het gele boekje mij terugvoerde naar een ander boekje met een waarschuwend signaalkleur. Al 57 jaar geleden luidde de toenmalige ‘Grote Roerganger’ de grote Chinese ‘Culturele Revolutie’ in. Het ‘*Rode Boekje*’², dat in een oplage van 1 miljard exemplaren verscheen, wees daarbij de weg. Gevangeniskampen puilden uit, hongersnoden en grote armoede heersten, miljoenen Chinezen verloren hun leven.

Hoed je dus voor verwarrende gele en gevaarlijke rode boekjes! Hoewel ... mijn nieuwsgierigheid dreef mij naar een [website](#) van een ondernemer die aan dat gele boekje geld verdient. Het was meteen raak: “**Het gele vaccinatieboekje – jouw paspoort tot het oude normaal**”. Een profetische boodschap, had ik tóch wat gemist? Ik had gehoopt dat de coronacrisis naast ziekte, dood, eenzaamheid, neerslachtigheid, maatschappelijke onrust ook de belofte in zich zou herbergen van de geboorte van een *nieuw* Normaal, een maatschappij waaraan niet meer het economisch groeigeloof ten grondslag ligt dat de aarde vernietigt en ons van crisis naar crisis sleept. Zoals de Grieken geloofden dat de Feniks, een fabeldier uit de Griekse mythologie, in staat was uit zijn eigen as herboren te worden, zo hoopte ik dat het coronavirus ons zou leiden naar het nieuwe Normaal.

Die hoop op een nieuw Normaal leefde ook 25 jaar geleden bij een groep ‘presidents’ van onderwijsinstellingen voor hoger en wetenschappelijk onderwijs, bijeen op een meerdaagse conferentie in Washington. Daar was dé vraag wat de bijdrage van het onderwijs zou kunnen en moeten zijn aan de ontwikkeling en vorming van jonge mensen opdat ze niet primair voor een cijferdiploma zouden studeren maar zouden ‘leren voor het leven’, voor het nemen van verantwoordelijkheid. Collega’s uit verschillende werelddelen spraken over de hoop die zij koesterden én de problemen die ze daarbij ervoeren. Ook ik was als spreker uitgenodigd. Die eerste avond in Washington, met mijn lezing en de daarop volgende gedachtewisseling, is één van de vele hoogtepunten in mijn werkzame leven. Ik hoorde daar ook de schokkende ervaringen van burgemeesters, hulpverleners, enz.: Hoe verwoestend groot de kloof is tussen de ‘haves’ en de ‘have nots’, hoe in alle andere vormen van discriminatie juist déze kloof aan de orde is en hoe onderwijs aan die kloof bijdraagt. We werden wakker geschud door de verhalen over de onmacht van het onderwijs om betekenis te hebben voor de outcasts, de gediscrimineerden, de letterlijk *straatarme* jeugd in alle landen van de wereld.

Na afloop van mijn lezing dronk ik met enkele collega’s ‘een pint op het leven’ in de, op Capitoel Hill gelegen, beroemde *Dubliner Restaurant and Pub*. Toen was daar – o wonder of toeval – die nog heel jonge Sid, de juridisch adviseur van de (bij hoge uitzondering Democratische) gouverneur van Alabama, de staat die geteisterd was en werd door rassendiscriminatie en het daaruit voortvloeiend geweld. We kwamen met elkaar in gesprek en die ontmoeting werd voor ons beiden onvergetelijk. We ontdekten daar onzer beider liefde voor Bonhoeffer, de Duitse theoloog die in WO II maatschappelijke

verantwoordelijkheid aanvaarde en daarvoor met zijn leven betaalde. Van Sid, die in 1996 de rassenproblematiek van dichtbij meemaakte, leerde ik dat rassendiscriminatie pas te overwinnen is als het discriminerend verschil tussen de rijke(re)n en arme(re)n, de 'haves' en 'have nots' ook, wellicht zelfs in de eerste plaats wordt aangepakt. Wat is het mooi dat mijn zoon Robert nog steeds contact met hem heeft, hem in 2019 bezocht en als vrijwilliger deelnam aan een sociaal wijkproject in de USA!

Martin Luther King droomde al in 1963 van een nieuw Normaal, maar anno 2022 spreekt de ontwikkelingsorganisatie Oxfam van een heersend *ongelijkheidsvirus* dat, in tegenstelling tot het coronavirus, buitengewoon selectief is. Het zorgt voor een onacceptabele werkelijkheid: Miljarden mensen zijn tijdens de coronacrisis armer geworden. Maar de allerrijksten werden nóg rijker: zij beschikten begin 2020 over 2% van het totale inkomen ter wereld, eind vorig jaar was het 3,5%. Velen uit deze schatrijke elite gedragen zich schaamteloos onverantwoordelijk. Er zijn er die zichzelf in coronatijd verwennen met een honderden miljoenen kostende driedaagse ruimtereis. Maar, werp je misschien tegen, ze schenken toch ook veel geld aan goede doelen?! Een aantal, maar laat je niet misleiden. Ze legitimeren met wat eigenlijk een fooi is cynisch hun groeiende rijkdom. Hun 'altruïsme' is een geraffineerd onderdeel van hun 'verdien' model, bedoeld om dat te legitimeren – zie Bill Gates, een weldoener die jaarlijks miljarden rijker wordt!

Wordt het ooit nog wat met die Belofte van het nieuwe Normaal? Dat ligt ook aan ons! Mag ik de volgende overwegingen met jou delen?

* Het lijkt me in elk geval niet goed terug te verlangen naar het oude Normaal. Dat veroorzaakte immers de crisis, met dat verlangen schiet je dus niets op.

* Beleidsmakers en politici kunnen door een krachtige publieke opinie opgejaagd worden. Een onweerswolk begint klein maar de wind maakt 'm steeds groter. Zo beginnen beleidsveranderingen ook vaak klein en worden ze groter onder de druk van de publieke opinie. Jij en ik horen daarbij tenzij je jezelf verstoopt.

* Misschien helpt het om met andere ogen naar de werkelijkheid te kijken. Vaak is onze vooringenomenheid leidend in wat we zien. Wat vind je van déze vooringenomenheid: de groeiende kloof tussen armoede en rijkdom maakt mensen en de aarde kapot.

* Suggereer geen gelijkheid waar die er niet is. Zo doen we graag alsof álle ouderen in dezelfde situatie verkeren, hetzelfde geldt voor álle jongeren. Maar is dat geen schijnwerkelijkheid? De verschillen tussen (kans)rijk en -arm lopen namelijk dwars door beide groepen. Definieer het probleem goed, anders sta je juist de oplossing in de weg.

* Zou het kunnen zijn dat velen die welwillend hopen op een nieuw Normaal zichzelf machteloos maken, door te zwijgen of altijd maar mee te praten om zo allemansvriendje te kunnen zijn? Heeft de belofte van een nieuw Normaal niet meer kans als je je laat horen als mensen in jouw nabijheid feiten verdraaien, de crisis bagatelliseren?

* O ja, de transitie naar het nieuwe Normaal kost geld. Als je rijk(er) bent zoals ik, aanvaard dan dat het jou 't meest kost want wil jij dat de arme(re) de dupe wordt?

Laat van je horen, "zing, vecht, huil, bid, lach, werk en bewonder – niet zonder mij."

1. Wat is het belang van het gele vaccinatie boekje? Onduidelijkheid troef; zie [rijksverheid](#)

2. Lees [hier](#) meer over het Rode Boekje.

Muziek 1. Muziek van pakweg 500 jaar geleden – als ik hier naar luister en kijk weet ik dat de aarde sindsdien nog steeds draait, mijn hart nog klopt. Luisterend naar deze muziek vind ik rust in een woelige wereld: [Toccata arpeggio van G.G. Kapsberger](#).

2. Mij doet die muziek van Kapsberger – hoe anders ook – heel sterk denken aan het circa 100 jaar later door Francois Couperin gecomponeerde [Les Barricades Mystérieuses](#). Ook diezelfde voortgaande beweging en dynamiek! Niet nieuw in mijn blogs, maar ja, wat mooi is herhaal ik graag!